

Вдало вибраний онім стає додатковим засобом характеристики персонажа, підсилює емоційне враження від літературного твору. Кожне літературне ім'я наділене певним стилістичним навантаженням, метою якого є виділити персонажа та надати йому виняткових рис зовнішності та характеру.

Власні імена, які входять в структуру художнього твору, органічно пов'язані з його змістом. Вивчення та дослідження літературної ономастики зумовлюють потребу глибшого розуміння художнього твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бережна М. В. Антропонімія дитячої літератури жанру фентезі / М.В. Бережна // Нова філологія. Збірник наукових праць ЗНУ. – 2007. – № 27. – С. 142 – 148.
2. Єрмолович Д. І. Власні імена на стику мов і культур/ Д. І. Єрмолович. – М.: Валент, 2001. - 200 с.
3. Нефьодова О.Д. Особливості лінгвостилістичної організації тексту британської літературної казки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О.Д. Нефьодова. – Х., 2001. – 18 с.
4. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М. (співголова), Тараненко О.О. (співголова), Зяблюк М.П. та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004 – С.438, 824.
5. Elizabeth Gilbert. Eat. Pray. Love: One Woman's Search for Everything across Italy, India, and Indonesia. Penguin Book Ltd, 352 pp.
6. [https://www.behindthename.com/Behind the name \(the etymology and history of first names\)](https://www.behindthename.com/Behind%20the%20name%20(the%20etymology%20and%20history%20of%20first%20names))

Лучко Х.

Науковий керівник – доц. Ярема О. Б.

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ МУЗИЧНИХ ПІСЕНЬ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми. Вагоме місце у культурних процесах ХХ століття належить масовій музиці. Однією з особливостей цього виду музики є орієнтація і відповідність смакам масового суспільства в мистецтві, здатність оперативно реагувати на зміни запитів його споживачів.

У науковій літературі також зустрічається поняття «музика масових жанрів». Г. Шостаק цим терміном називає музику, що має велику популярність, характеризується відносною легкістю сприймання, доступністю та дохідливістю. До цієї сфери, на думку ученого, належать естрада, танцювальні різновиди поп-музики, традиційна рок-музика, співана поезія [7; 4]. В. Березан до музики масових жанрів відносить джаз, рок-музику, авторську пісню, поп-музику, революційну музику, масову музику. Дослідниця вважає, що «сучасна музика масових жанрів» – продукт творчої діяльності, естетичні характеристики якого мають суб'єктивний характер і впливають на свідомість молоді людини» [2].

Проблемою жанрів у лінгвістичній науці займалися Н. Д. Арутюнова, А. Н. Баранов, М. М. Бахтін, А. Вежбіцька, В. Є. Гольдін, В. В. Дементьев, Г. А. Китайгородська, К. Ф. Сєдов, М. Ю. Федосюк, Т. В. Шмельова та ін. [5, с. 66]. В цілому можна виділити три основні точки зору стосовно поняття «жанру». Так, прихильники прагматичного напрямку розуміють мовний жанр як «вербальне оформлення типової ситуації соціальної взаємодії [5, с. 69]. Протилежної точки зору дотримуються представники структуралізму в лінгвістичній науці, наприклад, В. В. Дементьев, В. П. Москвін, М. Ю. Федосюк. Жанри – «абстрактні схеми, відвернуті від індивідуально-мовної конкретики» [6]. А. Вежбіцька виділяє третій підхід, який носить культурологічний характер: «мовні жанри. є одним із найкращих ключів до культури даного суспільства» [3, с. 111].

Складність і багатогранність проблематики дослідження жанрових особливостей проявляється через відмінності у роботах різних науковців, у відсутності єдиної класифікації та моделі застосування, що відкриває нові горизонти для більш глибокого і точного вивчення цього питання послідовниками.

Таким чином, **об'єктом** наукового аналізу є жанри англомовних музичних пісень, а **предметом** – їх лінгвокультурні особливості.

Мета статті – охарактеризувати жанрові особливості англомовних музичних пісень та способи передачі основних цінностей і концептів англомовної лінгвокультури.

Виклад основного матеріалу. Англомовний пісенний дискурс виділений як один з жанрів дозвільної комунікації молодіжної субкультури з властивими йому екстралінгвістичною (учасники, хронотоп, цілі, цінності, функції) та лінгвістичною (тематика, структура творів, лінгвосеміотичні засоби) специфікою.

Учасники пісенного дискурсу: слухач, виконавець і автор пісенного тексту, який бере участь опосередковано / безпосередньо у виступі. Мета англомовного пісенного дискурсу полягає в донесенні інтенції автора до слухача, наданні емоційного впливу для формування соціальної позиції і ціннісної орієнтації слухача, що відбивається в підборі лінгвосеміотичних одиниць дискурсу. Пісенний дискурс глибоко аксіологічний і суб'єктивний, представляючи цінності і антицінності англомовної молодіжної субкультури через специфічні образи, стиль життя, своєрідність світовідчуття.

Інтертекстуальність пісенного дискурсу проявляється в наявності загальних параметрів ліричних текстів: структури (куплет-приспів); єдиної тематики (любов, дружба, свобода, гідність); стійкого набору

метафор: вода – життя: *all my life has been drained from me*, осінь – старість і смерть: *The fall and my time has come*, дорога – свобода: *On a lonesome highway I'm flying to get free*, використання прецедентних текстів у вигляді цитат і алюзій: *To be or not to be, Black Sabbath; Like Jesus to a child, etc.*

Жанровий простір англомовного пісенного дискурсу організовано за трьома напрямками: рок, поп та реп, інтегруючими ознаками яких є базові характеристики молодіжної субкультури (поліфункціональність, нонконформізм, стереотипізація, маргінальність і агресивність), моделі актуалізації пісенного дискурсу, ролі учасників, універсальні функції пісенного дискурсу (розважальна, інтеграційна, інформативна, дидактична). Для розмежування пісенних жанрів використовуються тематичний і структурний критерії [1].

М. М. Бахтін виділяє три основні жанри у пісенному дискурсі. Поп-музика, в основі якої лежать джаз, фолк і танцювальна музика, виділилася в жанр пісенного дискурсу в 40-50-ті роки ХХ ст. У поп-текстах представлена триада «автор – виконавець – слухач». Структура творів поп-жанру пісенного дискурсу відрізняється традиційністю і канонічністю, складається з зачину, кульмінації і кінцівки, представлених 2-3 куплетами і повторюваним приспівом, який вирізняється мелодією і ритмом.

Рок-музика, яка об'єднала кілька напрямків музики, з'явилася в середині 60-х років ХХ ст. і відрізняється виконанням творів «вживу». Топос цього жанру закріплений за клубними виступами; концертами та фестивалями на відкритих майданчиках. У рок-жанрі функції автора і виконавця поєднані. Структура творів рок-жанру пісенного дискурсу відрізняється розмитістю кордонів зачину, куплета, кінцівки, а також включенням в неї кульмінаційного моменту - дво- / чотирирядкової рими, додатково акцентованої уповільненим музичним темпом. Приспів в цьому жанрі володіє функціональною значимістю, оскільки в ньому наявний заклик до дії в формі дієслова в наказовому або умовному способі [1].

Реп-музика з'явилася в середині 70-х років ХХ ст. в середовищі афроамериканців і латиноамериканців. Реп інтегрує ритмічний текст з чітко означеними римами і ритмічною музикою, створеною ударними і електронними інструментами. Жанр репу типовий для клубних виступів, часто доповнений танцювальним супроводом; в ньому поєднані функції автора і виконавця, єдині образи слухача і виконавця. В реп-жанрі немає чіткої структури пісенного тексту, яка представляє собою безперервну розповідь тривалістю від 7-8 хвилин до півгодини, але володіє смисловою завершеністю, включаючи зачин, приспів і кінцівку [4].

В. А. Луков виділяє понятійно-ціннісну складову англомовного пісенного дискурсу, яка представлена трьома групами концептів:

- поведінковими, семантика яких доповнена закликом до певного стилю поведінки. Базовими концептами цієї групи є нонконформізм, пасивність, виклик, епатаж;
- емоційними, які представляють культурні універсалії з ціннісними та образними складовими. Базовим емоційним концептом виступає любов, периферійними – свобода, смерть, віра, самотність;
- соціальними, які актуалізують соціально-статусні і матеріальні цінності. Ядерний концепт – расизм, периферійні – влада, власність, гроші, статус, благополуччя.

Також науковець Луков В. А. описує головні функції пісенних жанрів. Основна функція пісень поп-жанру – емоційна, що відбивається в тематичній специфіці і вербалізації концептів емоційної групи, зокрема концепту любов: *Come down love; I want to know what love is; Thank you for loving me; Crazy in Love*.

Що стосується пісень року, то пріоритетною функцією є апелювання, орієнтована на вербалізацію концептів поведінкової групи, зокрема концепту нонконформізму: *He's a well respected man about town, Doing the best things so conservatively*.

Визначальна функція пісень репу – експланаторна, орієнтована на розкриття соціальних концептів, зокрема, концепту «расизм»: *All I see is racist faces*, девальвації цінностей культури конформістського суспільства, зокрема концептів – гроші (*I once knew a buddy, his name's William, his primary concern was making a million ...*), статус і добробут (*Superstardom's like post-mortem ... I've been chewed up and spit out and booted off the stage but I keep rhyming*) [4].

М. М. Бахтін представляє лінгвосеміотичний простір англомовного пісенного дискурсу вербальними, невербальними знаками і знаками змішаного типу.

До вербальних знаків англомовного пісенного дискурсу відносяться:

- дескриптори, організовані у вигляді градувальних позицій якісних прикметників, що відображають ступінь зовнішньої привабливості об'єкта (*beautiful*); ступінь внутрішньої привабливості об'єкта (*clever*);
- знаки-персоналії, що позначають представників молодіжної субкультури (*boy / girl*); коло близьких людей (*lover*); представників конформістської культури (*racist*);
- інструментативи, що включають номінації: музичних інструментів (*electric / acoustic guitar*), автотранспортних засобів (*car*), елементи одягу та атрибутики представників молодіжної субкультури (*jeans*);
- локативи, представлені географічними назвами, номінаціями об'єктів природи, умов життя афроамериканців;

- апелятиви, що закликають до соціальної дії, реалізовані лексемами *come on, go ahead, go on*, владним нахилом присудка (висока ступінь обов'язковості); конструкціями з дієсловами *let, shall* (низький ступінь обов'язковості);

- пермисиви, які передбачають варіативність дії завдяки модальним дієсловами *can, may*, а також конструкцій: *it's OK, it's all right*;

- лімітатори, що виражають заборони, що накладаються на дії представників молодіжної субкультури і актуалізуються негативними конструкціями с модальними дієсловами різного ступеня строгості заборони: *must not; can not; should not*;

- кваліфікатори як знаки ідентифікації молоді людини з субкультурою, що вказують на вік суб'єкта (*teenager, adolescent*), прояв в ньому базових ознак молодіжної субкультури (*other / different, opposed*);

- перцептиви, виробленою експлікацією яких виступає інвективна лексика: *fuck* і його похідні [1].

До невербальних знаків англomовного молодіжного пісенного дискурсу науковець відносить топоморфні, колороморфні знаки, символічні артефакти, паралінгвістичні знаки.

Топоморфні знаки включають назви стадіонів (*Stanford Bridge*), клубів (*The End Club*), фестивалів майданчиків (*Woodstock*), що асоціюються з місцем проведення виступу.

Колороморфні знаки забезпечують видовищність реалізації пісенного дискурсу за допомогою потужних освітлювальних приладів. Прагнучи до залучення уваги масового слухача, пісенний дискурс орієнтується на модні колірні тенденції в конкретний період часу, винятком є універсальні чорний і червоний кольори як базові колороморфні знаки пісенного рок-дискурсу (чорний колір як символ традиційного, похмурого, приреченого світу; червоний колір як колір крові, що проливається в боротьбі за звільнення від традицій і норм конформістського суспільства.

До знаків змішаного типу, відносяться концерти, сутнісними характеристиками яких є повторюваність послідовності дій: вітання; «розігрів», вираз подяки, виконання відомих творів, «переспів» з залом, прощання, вихід на біс для повторного прощання [1].

Висновки. Аналізуючи процеси, що відбуваються у англomовній масовій музиці, ми визначили особливості цього феномена. До них належать: орієнтація і відповідність смакам масового суспільства; високий ступінь поширення в суспільстві; відображення найбільш поширених настроїв та почуттів; доступність змісту і форми творів масової музики; змішування різних музичних стилів і напрямів; складна взаємодія зі сферами академічної та народної музики.

Перспективи. Отримані результати можуть бути використані як теоретична основа для контрастивного і поглибленого вивчення мовних особливостей пісенних текстів на прикладі різних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М. М. Проблема речевих жанров [Електронний ресурс] / М. М. Бахтин – Режим доступу до ресурсу: http://philologos.narod.ru/bakhtin/bakh_genre.htm.
2. Березан В. І. Підготовка майбутнього педагога до естетичного виховання школярів засобами сучасної музики масових жанрів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / В. І. Березан – Київ, 2000. – 20 с.
3. Вежбицкая А. Речевые жанры / А. Вежбицкая. // Колледж. – 1997. – №1. – С. 99–111.
4. Луков В. А. Молодежные субкультуры в современной России [Електронний ресурс] / В. А. Луков – Режим доступу до ресурсу: <http://psyfac-tor.org/lib/subkult.htm>.
5. Седов К. Ф. Дискурс и личность: эволюция коммуникативной компетенции. / К. Ф. Седов. – Москва: Лабиринт, 2004. – 320 с.
6. Федосюк М. Ю. Нерешенные вопросы теории речевых жанров // Вопросы языкознания. / М. Ю. Федосюк. // Наука. – 1997. – №5. – С. 102–120.
7. Шостак Г. Музыка масовых жанров как фактор формирования музыкальной культуры подростков: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / Шостак Г. – Київ, 1996. – 22 с.

Котопська Г.

Науковий керівник – доц. Довбуш О. І.

GENRE PECULIARITIES OF THE NOVEL “VOICES FROM CHERNOBYL. THE ORAL HISTORY OF THE NUCLEAR DISASTER” BY SVETLANA ALEXIEVICH

Literature is that unique phenomenon which can bring the deepest feelings outside, it can save the most cherished and at the same time painful stories of our life and history. It is such a tool which is used when you want to commemorate or teach something. There are lots of trends and literature genres especially now in the post-modern era. This scientific paper is dedicated to the investigation of the genre of “Voices from Chernobyl. The Oral History of a Nuclear Disaster” by Svetlana Alexievich.